Sosiaali- ja terveysvaliokunnalle 12.1.2021

Oulun kaupungin lausunto HE 245/2020 vp johdosta

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta on 17.12.2020 pyytänyt Oulun kaupungilta lausuntoa tartuntatautilain muuttamista koskevan hallituksen esityksen HE 245/2020 vp johdosta.

1) *Sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan alueellinen tai valtakunnallinen muuttaminen aluehallintoviraston ja sosiaali- ja terveysministeriön päätöksellä (9 a §) ja siitä aiheutuvien lisäkustannusten korvaaminen (79 a §).*

   Oulun kaupunki ei sinänsä vastusta viimesijaiseksi toimeksi tarkoitettua 9 a §:ssä säädettyä sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan laajentamista. Kyse on kuitenkin valtion ohjauksesta ja päätöksentekijänä 9 a §:ssä tarkoitetuissa toimenpiteissä on aluehallintovirasto tai sosiaali- ja terveysministeriö. Tästä syystä Oulun kaupungin näkemyksen mukaan valtion tulisi vastata järjestämisvastuussa oleville päätöksistä mahdollisesti aiheutuvista lisäkustannuksista täysimääräisesti. Kustannusvastuuta koskevassa 79 a §:ssä viitataan valtion kustannusvastuun osalta terveydenhuoltolain 38 §:ään, jonka mukaan valtio *voi osallistua* terveydenhuollossa tarvittavan valmiuden ylläpitämiseen ja erityistilanteiden hoitamiseen rahoittamalla sellaista toimintaa, jonka korvaaminen valtion varoista on *erityisestä syystä tarkoituksenmukaista*. Oulun kaupunki katsoo, että viittaus terveydenhuoltolain 38 §:ään jättää valtion kustannusvastuun järjestämisvastuussa olevien kannalta liian avoimeksi ja tulkinnanvaraiseksi. Lisäkustannukset voivat olla kunnille merkittävät. Valtion tulisi vastata lisäkustannuksista ja korvata ne järjestämisvastuullisille tahoille.

2) *Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi edellytyksistä, joita noudattamalla erilaisia palveluja voidaan koronavirusepidemian aikana tarjota asiakkaille ja toimintaan osallistuville sillä tavoin turvallisesti, että uusien tartuntojen leviämistä voitaisiin mahdollisimman tehokkaasti estää. Näitä toimia ovat koronavirustaudin leviämisen estämiseen tähtäävien hygieniakäytänteiden edellyttämiseen, tilojen ja pintojen puhdistamiseen sekä riittävien etäisyyksien ylläpitoon liittyvät toimet. Lisäksi kunta tai aluehallintovirasto voisi tehdä päätöksen, jossa se edellyttää elinkeinonharjoittajia ja muita toimijoita ryhtymään toimenpiteisiin, joilla estetään lähikontaktit asiakastiloissa ja muissa toimintaan osallistuville avoimissa tiloissa.*

   Mainitut yksityiseen elinkeinotoimintaan vaikuttavat päätökset voivat tosiasiassa heikentää mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinotoimintaa, aiheuttaa elinkeinonharjoittajille lisäkustannuksia ja vaikuttaa toiminnan kannattavuuteen. Kuntatasolla kynnys puuttua yksityiseen elinkeinotoiminnan harjoittamiseen on korkea. Viitataan mahdollisten korvausvaatimusten osalta alla 3 kohdassa lausuttuun.

3) *Viimesijaisena keinona esityksessä ehdotetaan, että kunta tai aluehallintovirasto voisi sulkea asiakkaiden tai osallistujien käyttöön tarkoitetut elinkeino- tai muun toiminnan tilat määräajaksi. Mahdollisuus kieltää asiakkaiden tai osallistujien ottaminen tilaan voisi koskea ainoastaan toimintoja, joissa olisi erityinen mahdollisuus merkittävien tartuntaketjujen syntymiselle. Toimialat*

Allekirjoitettu sähköisesti Oulun kaupungin asianhallintajärjestelmässä 12.01.2021 08:48
Ylitalo-Katajisto Kirsti, hyvinvointijohtaja

ja tilat, joita tällainen päätös voisi koskea olisivat muun muassa liikunta- ja urheilutilat sekä teemapuistot.

Kunnan mahdollisuutta sulkea yksityisten elinkeinonharjoittajien tiloja pidetään jossain määrin ongelmallisena. Esityksen mukaan sulkeminen voisi koskea ainoastaan toimintoja tai tiloja, ”joissa olisi erityinen mahdollisuus merkittävien tartuntaketjujen syntymiselle”. Oulun kaupungin näkemyksen mukaan määritelmä on tulkinnanvarainen ja siihen toivotaan täsmennystä. Oulun kaupunki katsoo, että kynnys soveltaa 58 g §:ää on joka tapauksessa erittäin korkea, koska yksityisten elinkeinonharjoittajien tiloja sulkemalla ja siten elinkeinon harjoittamisen tosiasiallisella estämisellä kunta joutuisi ottamaan merkittävän riskin mahdollisista korvausvaatimuksista jälkikäteen.

4) *Esityksessä ehdotetaan myös säädettäväksi vastaavista hygieniavaatimuksista sekä tarvittaessa viranomaispäätöksellä toteutettavasta matkustajamäärien rajoittamisesta henkilöliikenteessä. Liikenteen terveysturvallisuutta koskeva liikenteen palveluntarjoajiin kohdistuva valtakunnallinen päätöksenteko keskitettäisiin Liikenne- ja viestintävirastolle.*

   Oulun kaupungilla ei ole lausuttavaa esitykseen tältä osin.

5) *Lisäksi esityksessä ehdotetaan säädettäväksi edellä mainittujen velvoitteiden valvonnasta. Myös tiedonsaantioikeuksia koskevaa sääntelyä, työstä, varhaiskasvatuksesta ja oppilaitoksesta poissaoloa koskevia säännöksiä sekä eristämispaikkaa koskevaa sääntelyä ehdotetaan täsmennettäväksi. Lisäksi säädettäisiin Tullin ja Rajavartiolaitoksen mahdollisuudesta antaa virka-apua.*

   Oulun kaupungilla ei ole lausuttavaa esitykseen näiltä osin.

Oulussa 12.1.2021

Kirsti Ylitalo-Katajisto
Hyvinvointijohtaja

Jorma Mäkitalo
Terveysjohtaja

Allekirjoitettu sähköisesti Oulun kaupungin asianhallintajärjestelmässä 12.01.2021 08:48
Ylitalo-Katajisto Kirsti, hyvinvointijohtaja